

Eva Sterner
Redovisningsexpert
Tel 08-787 81 35

Anja Hjelström
Enhetschef
Tel 08-787 83 70

Omkategorisering av finansiella tillgångar

Slutsatser

Fem av åtta undersökta banker utnyttjade i samband med delårsrapporterna för tredje kvartalet 2008 nya möjligheter att värdera vissa finansiella tillgångar till *upplupet anskaffningsvärde* i stället för till *verkligt värde*. Effekten på redovisat resultat var i samtliga fall väsentlig, medan effekten på redovisat eget kapital var liten. Bankernas information i delårsrapporten kring bytet av redovisningsprincip har sannolikt varit otillräcklig.

FI vidtar följande åtgärder

Mot bakgrund av oklarheter i vilka krav som faktiskt kan ställas på informationsgivningen i delårsrapporter och den korta tid som bankerna hade att anpassa sig till de nya reglerna, avstår FI från att vidta andra åtgärder än att uppmana företag som har omkategoriserat finansiella tillgångar att förbättra upplysningarna i kommande årsredovisningar och delårsrapporter.

Undersökningen

Den 15 oktober 2008 antog EU ändringar av de internationella redovisningsstandarder som behandlar värdering och upplysningar avseende finansiella instrument. Ändringen innebär i stora drag att finansiella tillgångar som tidigare värderats till *verkligt värde*, i vissa fall, från den 1 juli 2008, får föras till andra värderingskategorier.

Vi har kartlagt i vilken utsträckning åtta banker och kreditmarknadsföretag (här benämnd banker) har utnyttjat dessa möjligheter i delårsrapporterna per den 30 september. I förekommande fall har vi även översiktligt granskat hur bankerna har informerat om principförändringen. Undersökningen bygger enbart på offentlig information.

Undersökningens resultat

Omkategoriseringar

Fem av bankerna har utnyttjat möjligheten att omkategorisera finansiella tillgångar före den första november 2008. I samtliga fall har detta gjorts per den första juli 2008.

Omkategoriseringarna innebär att bankerna har fört finansiella tillgångar från de två värderingskategorier där innehav värderas till verkligt värde: *innehav för handel* och *tillgänglig för försäljning*.

Tillgångar har förts till tre olika värderingskategorier: *hålles till förfall*, *låne- och kundfordringar* samt *tillgänglig för försäljning*.

I de två första fallen innebär omkategoriseringarna att tillgångarna inte längre värderas till *verkligt värde* utan till *upplupet anskaffningsvärde*. Anskaffningsvärdet blir verkligt värde vid tidpunkten för omkategorisering och tillgångarna redovisas därefter enligt effektivräntemetoden.

I det tredje fallet innebär omkategoriseringarna att framtida förändringar i verkligt värde inte påverkar redovisat resultat utan endast redovisat eget kapital.

Effekten på redovisat *eget kapital* var i genomsnitt mycket liten (under 1 procent). Effekten på det tredje kvartalets *nettoresultat* var desto större, i snitt cirka 16 procent. Effekten på nettoresultatet för nio månader var cirka 5 procent.

Informationsgivning

I samband med införandet av de nya möjligheterna till omkategoriseringar infördes även nya upplysningskrav för de fall möjligheterna utnyttjas. Det finns inget tydligt krav att denna information ska lämnas i delårsrapportering. Standarden om delårsrapporter kräver dock upplysning ”om händelser och transaktioner som är betydelsefulla för förståelsen av utvecklingen under den aktuella delårsperioden”.

Ingen av bankerna som omkategoriserat har lämnat alla de upplysningar som krävs i årsredovisningssammanhang i den granskade delårsrapporteringen.

För samtliga banker saknas information om effektivränta och bedömda kassaflöden för omkategoriserade tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Denna information är viktig för bedömningen av hur den ändrade värderingsprincipen kommer att påverka resultaträkningen i framtida perioder.

Två banker lämnar inte den information som krävs om verkligt värde respektive upplupet anskaffningsvärde på balansdagen som krävs i årsredovisningssammanhang.

Informationen om fakta och omständigheter kring varför och på vilka grunder omkategoriseringarna gjorts är också, enligt vår bedömning, inte tillräcklig.

Liknande brister i informationsgivningen har även konstaterats i flera andra EU-länder. Även Europeiska värdepapperstillsynskommittén (CESR) uppmanar företag som omkategoriserat att lämna betydligt mera detaljerad information i sina finansiella rapporter per årsskiftet¹.

¹ Se CESR:s rapport med referens 08-937.